

PEDAGOGIA MONTESSORI

Maria Montessori, pedagog și medic italian, prima femeie medic a Italiei, a înființat în 1907 "casa dei bambini" pentru copiii de 2-6 ani ai căror părinți erau în căutare de lucru. "Casa dei bambini" similară grădiniței este o comunitate educativă care nu se substituie, ci completează și desăvârșește educația copilului în familie. Maria Montessori a prezentat în lucrările sale ideile care au pus bazele pedagogiei Montessori. Ea considera copilul "ființă divină, dar neînțeleasă" și afirma că ar trebui "să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze".

Pedagogia Montessori are drept principiu de bază educația necesară, adecvată și continuă-tendențe ale reformelor actuale din educație care confirmă ideile Mariei Montessori și le fac aplicabile în practică. Ca atare prin pedagogia Montessori se urmăresc promovarea drepturilor copilului, extinderea și intensificarea educației timpurii și educarea părinților, formarea deprinderilor de activitate intelectuală intensă și continuă, de adaptabilitate și de asumare a schimbărilor; creșterea rolului mediului educativ în ansamblul educației, în familie și în comunitate; educația cosmică și cea ecologică care pregătesc generațiile următoare pentru extinderea relațiilor cu universul fizic și pentru asumarea unor responsabilități de care poate să depindă chiar viața umanității; educația pentru libertate, pace, pentru schimbări pozitive asumate responsabil.

Într-o clasă Montessori copiii sunt pur și simplu absorbiți și foarte preocupați de propria activitate. Aproape toate lecțiile sunt individuale, deci fiecare copil are de obicei un plan diferit de activități pe care educatorul îl gândește și îl pune în practică în funcție de interesul și nivelul la care se află copilul. Toate materialele din clasă sunt ușor accesibile și la dispoziția copiilor, așezate pe rafturi joase. Copilul este liber să aleagă dintre materialele care i s-au prezentat anterior și după ce termină de lucrat cu ele știe că trebuie să le așeze pe raft în același loc și în aceleași condiții, gata pentru următorul copil interesat de aceeași activitate. Posibilitatea de a alege este un privilegiu pe care, din păcate, copilul din școala tradițională nu îl are. În clasele Montessori copilul se poate mișca liber dintr-o parte a clasei în alta, ascultând de propriul lui impuls interior. Cu timpul, exercițiul alegerii devine obișnuință, adică se dezvoltă capacitatea copilului de a lua decizii cu privire la propria persoană. Mișcarea copiilor obișnuiește să ia decizii pentru ei înșiși devine o mișcare inteligentă, cu scop și dictată de voință, ba mai mult această mișcare merge împreună cu cunoașterea și învățarea, fără ea acestea fiind nenaturale la vârsta copilăriei.

Structura fizică a clasei Montessori.

Într-o clasă Montessori există patru arii diferite:

1. Viața practică (practical life) care cuprinde activități practice legate de viața de zi cu zi. Toate acestea îl ajută pe copil să se adapteze noului mediu din clasă, să își câștige independența, să își coordoneze mișcările și să exerseze concentrarea atenției.

2. Activitățile senzoriale care vizează dezvoltarea simțurilor. La această vârstă (3-6 ani) copilul explorează prin intermediul simțurilor mediul în care trăiește. Dezvoltarea lor conduce implicit la o cunoaștere mai rafinată și la ascuțirea inteligenței. Prin materialul senzorial Maria Montessori a pus concepte abstracte în formă concretă. Materialul senzorial vizează dezvoltarea fiecărui simț în parte prin izolarea lui de

celelalte. Materialul senzorial pregătește copilul pentru observarea sistematică a mediului, primul pas care duce la mici descoperiri realizate în mod spontan.

3. Activitățile de limbaj care vizează, firește. Dezvoltarea limbajului cu aspectele lui esențiale: vorbit, scris și citit.

4. Activitățile de matematică – se bazează pe materiale specifice, care respectă caracteristica vârstei, de a opera în plan concret, senzorial. Treptat, spre sfârșitul celui de-al treilea an în aceeași clasă, se face trecerea la materiale care se eliberează de încărcătura senzorială, nu pentru că așa spune metoda, ci pentru că pur și simplu copilul realizează că nu mai are nevoie de suportul concret, că și-a însușit ideea.

Într-o clasă Montessori copiii sunt pe trei nivele de vârstă, între 3 și 6 ani. Copiii care au început anul acesta grădinița la 3 ani vor fi în aceeași clasă încă doi ani de acum înainte. Acum sunt cei mai mici, peste doi ani vor fi cei mai mari. Un proces de creștere și dezvoltare pe care ei înșiși îl sesizează cu mult entuziasm. În felul acesta relațiile dintre copii în cadrul orelor de program seamănă mult mai mult cu viața din afara școlii, adică cu viața reală. Un alt aspect deosebit este faptul că în clasa Montessori există un singur exemplar al fiecărui material, ceea ce înseamnă că un singur copil poate desfășura activitatea care implică acel material. În mod implicit, dacă un alt copil vrea să folosească același material va trebui să aștepte până ce colegul lui termină activitatea și așază materialul înapoi pe raft. La începutul anului se creează conflicte, dar nu ia mult timp ca acceptarea să devină obișnuință. În mod indirect, se educă astfel respectul pentru lucrul altuia și răbdarea de a aștepta să-ți vină rândul.

Dat fiind faptul că sistemul Montessori este în mod semnificativ diferit de cel tradițional, se impune un anumit plan de educație a părinților care sunt, firește, curioși să afle la ce anume le este expus copilul. În același timp, o comunicare eficientă și consistentă cu părinții ușurează atât evoluția copilului cât și activitatea educatorului. Părintele și educatorul sunt ca cele două vâsle ale unei bărci. Dacă se mișcă numai una sau dacă acționează într-o direcție diferită există riscuri: fie ca barca să se învârtă în loc, fie ca în cel mai rău caz să se răstoarne.